

Programsko izvješće o radu i ostvarenjima HPS-a u 2022. godini

Organizirano djelovanje Hrvatskoga planinarskog saveza (HPS), planinarskih udruga i planinara u protekloj godini obilježio je zamah svih aktivnosti, osobito nakon prestanka ograničavajućih okolnosti zbog pandemije bolesti Covid-19. Osim brojnih uspješno ostvarenih izleta, tura, pohoda, ekspedicija, logora, tečaja, ispita i drugih aktivnosti, ostvarena su i postignuća i iskoraci u pogledu kvalitete rada u brojnim djelatnostima.

Članstvo HPS-a. Iako cilj organiziranog planinarstva nije masovnost članstva, nego stvaranje što boljih uvjeta za sigurno i ugodno kretanje i boravak članova u planinama, po broju udruga članica i pojedinačnih članova protekla je godina i opet bila rekordna. U Savez su na kraju 2022. godine bile udružene ukupno 342 udruge, od toga 293 planinarska društva i kluba, 10 županijskih i gradskih saveza, 12 stanica planinarskih vodiča, HGSS i 25 stanica HGSS-a te jedna pridružena članica. Tijekom godine u članstvo HPS-a primljeno je osam novih udruga – po jedna iz Benkovca, Brckovljana, Obrovca, Orebića, Osijeka, Sesveta, Topuskog i Zagreba. Za 2022. ukupno je društvima i klubovima registrirano 38.507 članova, od toga 23.242 seniora, 7300 mladih i 7965 umirovljenika. Ovi podaci potvrđuju da je po brojnosti članstva, koja je u ovoj godini i statistički dosegla 1 % ukupnog stanovništva u Hrvatskoj, HPS i dalje jedan od naših najvećih nacionalnih sportskih saveza.

Tijela i dužnosnici HPS-a uspješno su izvršavali sve svoje redovne zadaće sukladno Statutu HPS-a. Redovna 34. sjednica Skupštine HPS-a održana je u svibnju 2022. u Zagrebu, a na njoj je uz izvješća, planove, pravilnike i druge odluke usvojena Deklaracija o zaštiti i očuvanju hrvatskih planina. Izvršni je odbor na svojih pet redovnih i pet elektroničkih sjednica raspravljao i odlučivao o ukupno 60 točaka dnevnog reda. Nadzorni odbor redovito je pratio rad Izvršnog odbora, komisija, dužnosnika i zaposlenika HPS-a. Sud časti zaprimio je jednu predstavku, no budući da nisu bili ispunjeni uvjeti iz Pravilnika Suda časti, nije bilo osnove za pokretanje postupka. Imajući u vidu skor 150. obljetnicu organiziranog planinarstva u Hrvatskoj, formiran je Organizacijski odbor, koji je započeo s pripremnim aktivnostima.

Financijsko poslovanje. Izvršenje Financijskog plana za 2022. na prihodovnoj i na rashodovnoj strani premašilo je planirane veličine, a ostvaren pozitivan rezultat poslovanja omogućuje povećanje ulaganja i povoljnije uvjete za članstvo HPS-a u sljedećem razdoblju. Ostvaren prihod u 2022. godini bio je za 831.773,49 kuna ili 39,31 % veći od planiranog, a rashod veći za 242.366,88 ili 11,54% od planiranog. Poslovna godina završena je s pozitivnim saldom, odnosno s 589.406,61 kuna viška prihoda. Na nesrazmjer između planiranih i ostvarenih prihoda i rashoda najviše je utjecalo odobrenje i uplata sredstava Ministarstva turizma i sporta za provedbu projekta Sigurna i održiva planinarska infrastruktura u prosincu 2022. godine, a koja nisu mogla biti planirana u vrijeme donošenja Financijskog plana HPS-a za 2022. godinu. Navedena sredstva pribavljena za projekt koji se provodi u 2022. i 2023. godini a mogu se utrošiti strogo namjenski za aktivnosti navedene u Ugovoru o provedbi projekta, sklopljenom između Ministarstva turizma i sporta i HPS-a. Na povećanje prihoda i rashoda također su utjecala i sredstva za projekt i uređenje planinarskog skloništa na Učki.

U pogledu financija bitno je naglasiti da su sve obveze prema dobavljačima uredno podmirene. Raspoloživa sredstva koristit će se za ulaganje u planinarsku infrastrukturu i izvršenje svih programskih zadaća HPS-a u razdoblju koje slijedi. Pravovremeno su bile napravljene sve pripreme za primjenu eura od početka 2023., a cijene članskih markica i pretplate na Hrvatski planinar snižene su, uz istodobno povećanje članskih pogodnosti. Odlukom Porezne uprave HPS je upisan u registar obveznika poreza na dobit za prihode koji se ostvaruju od gospodarskih djelatnosti sukladno Statutu HPS-a. Imajući u vidu strukturu i veličinu ostvarenih prihoda HPS je ujedno ušao u sustav obveznika javne nabave i obveznika zaprimanja e-računa.

Suradnja s državnim i javnim tijelima i drugim institucijama. HPS je redovito surađivao s ministarstvima, njihovim dužnosnicima i službenicima, županijskim i gradskim upravama, javnim ustanovama za zaštitu prirode te drugim ustanovama na pitanjima povezanim sa svojom djelatnošću. Već godinama HPS u kontaktima s državnim i javnim tijelima redovito naglašava važnost planinarske infrastrukture, napose putova i planinarskih objekata, koji ne služe samo planinarima, nego mnogo širem krugu posjetitelja, koji dolaze u planine radi zdravlja i rekreacije. Radi osiguravanja javnih sredstava za planinarsku infrastrukturu najviše se surađivalo s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja te Ministarstvom sporta i turizma. Na inicijativu HPS-a, u Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost osigurana su sredstva za neposredno financiranje izrade projektne dokumentacije za obnovu postojeće posjetiteljske i planinarske infrastrukture u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Natura 2000. Radi obnove planinarskih objekata, HPS je intenzivno komunicirao s planinarskim udrugama koje upravljaju domovima i kućama te javnim ustanovama koje upravljaju planinskim nacionalnim parkovima (Sjeverni Velebit, Risnjak i Paklenica) i parkovima prirode (Medvednica, Papuk, Žumberak – Samoborsko gorje, Biokovo, Učka, Velebit, Dinara), arhitektima-projektantima, domaćinima planinarskih objekata i mnogima drugima.

Na temelju ugovora s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i HGSS-om provodi se također projekt »Uređenje planinarskih skloništa unutar nacionalnih parkova Sjeverni Velebit, Paklenica te parkova prirode Velebit, Biokovo i Dinara«. Projektom je obuhvaćeno opremanje 15 skloništa elektroenergetskim sustavima i drugi radovi prema popisu planinarskih skloništa koja je kao prioritarna u pogledu sigurnosti boravka u planinama sastavio HGSS.

Osim na tim aktivnostima, s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja redovno se surađuje i na brojnim pitanjima iz speleološke djelatnosti, a speleološka istraživanja i edukacija provode se u skladu s godišnjim dopuštenjima koje izdaje to ministarstvo, uz redovito prikupljanje podataka i izvješćivanje o provedenim istraživanjima i rezultatima. Tijekom godine održane su brojne radionice radi izrade planova upravljanja nacionalnim parkovima i parkovima prirode, a u tom su radu važan doprinos svojim sudjelovanjem, konkretnim prijedlozima i zapažanjima dali predstavnici HPS-a.

Ministarstvo turizma i sporta na prijedlog HPS-a unijelo je u Pravilnik o javnoj turističkoj infrastrukturi odredbe o planinarskoj infrastrukturi i Registru planinarskih putova HPS-a, a s dužnosnicima toga ministarstva dogovoren je model potpore za uređenje planinarske infrastrukture upisane u registrima HPS-a. U suradnji s Ministarstvom turizma i sporta HPS je pripremio opsežan projekt »Sigurna i održiva planinarska infrastruktura«, za koji su odobrena namjenska sredstva u visini od 3,230.000 kuna za uređenje i opremanje planinarskih putova i objekata. U savjetovanjima o prijedlogu Zakona o sportu i izravnim kontaktima s dužnosnicima Ministarstva turizma i sporta HPS je radi boljeg uređenja rekreativnog sporta i planinarstva iznio niz obrazloženih zapažanja i prijedloga, ukazujući osobito na posebnosti planinarstva koje nisu na odgovarajući način uređene Zakonom o sportu.

S Hrvatskim olimpijskim odborom (HOO) razmjenjivale su se informacije o raznovrsnim organizacijskim pitanjima, a naš je predstavnik redovito sudjelovao na svim sjednicama Skupštine HOO-a i Odbora neolimpijskih sportova. HOO je namjenskim doznakama financirao naše članarine u međunarodnim sportskim asocijacijama i dio troškova plaće naših zaposlenika. Sudjelovalo se također i u izradi strategije održivog razvoja turizma, u povjerenstvu za standardizaciju geografskih imena i drugim forumima organiziranim na nacionalnoj razini. Surađivalo se također i s Državnim hidrometeorološkim zavodom, Savezom izviđača Hrvatske i brojnim drugim ustanovama i udrugama.

Međunarodna suradnja. Predstavnici HPS-a prisustvovali su redovito na godišnjim skupštinama međunarodnih asocijacija u kojima je HPS član. Za potrebe projekta Erasmus+ »Unaprjeđenje dobrog upravljanja penjanjem i planinarenjem u Europi« HPS je dao ažurne podatke o planinarskim objektima, putovima i penjalištima u Hrvatskoj te aktivno sudjelovao u organiziranim radionicama, analizi podataka i utvrđivanju zajedničkih stajališta i smjernica europskih planinarskih udruženja. Redovni godišnji susret vodstava HPS-a i Planinske zveze Slovenije (PZS) održan je na Učki, a veze su se ostvarivale i na brojnim drugim

susretima. Predsjednik HPS-a sudjelovao je na svečanosti u povodu 100. obljetnice planinarske markacije u Novom Mestu, a također i na natjecanju svjetskog kupa IFSC-a u sportskom penjanju u Kopru. Naš savez i savezi susjednih zemalja usklađeno zastupaju svoja stajališta na sastancima i u tijelima međunarodnih asocijacija, a na glavnoj skupštini UIAA-a u Banffu u Kanadi predsjednik HPS-a Darko Berljak zastupao je osim našeg Saveza i Planinsku zvezu Slovenije. Na Skupštini UIAA-a predsjednik HPS-a primio je posebno priznanje za 30 godina aktivnog sudjelovanja i osobnog doprinosa u radu te međunarodne asocijacije.

Središnje akcije. Nakon poboljšanja epidemioloških okolnosti od proljeća 2022. ispunjeni su uvjeti za održavanje svih vrsta akcija koje u proteklom razdoblju nisu mogle biti održane ili su se izvodile u ograničenom opsegu. Dani hrvatskih planinara održani su u Vrgorcu, uz sudjelovanje članova iz 84 planinarske udruge iz svih krajeva Hrvatske i iz inozemstva.

Informacije o planinarstvu i planinama prenosile su se mnogobrojnim emisijama i priložima u televizijskim i radijskim programima, a članci i vijesti o našim djelatnostima i radu naših članica objavljeni su u raznim nacionalnim, regionalnim i lokalnim medijima – novinama, časopisima, te na brojnim internetskim portalima. Informacije o radu Saveza prenosile su se i na brojnim sastancima, u telefonskim razgovorima, elektroničkom poštom, objavama u časopisu Hrvatski planinar i dopisima upućenima udrugama članicama HPS-a. Već su nekoliko godina u primjeni službene elektroničke adrese koje omogućavaju izravan protok informacija između udruge članica HPS-a i Saveza. Taj suvremeni način komunikacije koristi većina planinarskih udruga u HPS-u, a ovim putem pozivamo one koje to još nisu učinile da pristupe svojim pretincima elektroničke pošte i da je redovito prate, kako ne bi propustile informacije o brojnim pitanjima od svoga interesa.

Uz ostalo, u sjedištu HPS-a održan je 10. prosinca tematski sastanak na kojemu je predstavljen projekt uređenja planinarske infrastrukture i obilježen Međunarodni dan planina, a 16. prosinca priređen je Dan otvorenih vrata u povodu 50. obljetnice otvorenja Doma HPS-a.

Ured HPS-a pruža obavijesti o hrvatskim planinama, planinarstvu i logistici pojedinih tura, skrbi se o pretplati na časopis Hrvatski planinar, kontaktira s raznim ustanovama i pravnim osobama izvan HPS-a, s brojnim udruženim članicama u vezi s članskim materijalom i ostalim pitanjima naše udruge, surađuje sa svojim komisijama te uspješno vodi vlastito poslovanje planiranjem, nabavom i prodajom planinarske literature te ugovaranjem najma, sponzorstava i donacija. U Uredu HPS-a dostupno je dvjestotinjak različitih publikacija, uključujući vodiče, priručnike, beletristiku, dnevnike, zemljovide i druga izdanja. U Uredu radi troje djelatnika, a krajem godine raspisan je natječaj za novo radno mjesto stručnog tajnika za planinarsku infrastrukturu.

Časopis Hrvatski planinar izlazi redovito i bez teškoća, a evidencija pretplatnika vodi se ažurno i uredno. Časopis donosi putopise, izvješća i obavijesti iz rada planinarskih udruga. Pozivamo sve članove da pretplatom te slanjem članaka i vijesti i dalje pridonose očuvanju tradicije i unaprjeđenju kvalitete jednog od najstarijih hrvatskih časopisa. U 2023. navršit će se 125 godina od početka izdavanja Hrvatskog planinara.

Stručna djelatnost u komisijama HPS-a. HPS u usporedbi s drugim nacionalnim sportskim savezima u Hrvatskoj ima veći broj raznovrsnih djelatnosti, a one se u našem Savezu ostvaruju radom 12 stručnih komisija. Komisije su za 2022. pripremile i izvele velik broj akcija, pohoda, logora, ekspedicija, natjecanja, susreta, škola, tečaja, seminara, vježbi, predavanja i radionica. U nastavku je sažet pregled rada i glavnih ostvarenja komisija HPS-a u 2022.

Komisija za planinarske putove. U radu Komisije neposredno sudjeluje 25 članova, suradnika i povjerenika za planinska područja. Rad se provodi putem radnih skupina za školovanje i normativu, planinarske putove, planinarske obilaznice i informatiku. U Registru planinarskih putova, obilaznica i markacista pohranjeni su opisni podaci i GNSS tragovi o 1600 planinarskih putova, ukupne duljine 5600 km, o 120 planinarskih obilaznica i 1400 markacista. Podaci o planinarskim putovima iz Registra prikazuju se na Interaktivnoj planinarskoj karti Hrvatske. Ovjereno je više od 300 dnevnika HPO-a i više od 20 dnevnika VPP-a. Komisija je pružala pomoć pri uspostavljanju novih planinarskih obilaznica. Zbog otuđenja žigova na kontrolnim točkama HPO-a ili VPP-a, izrađeni su i planinarskim udrugama dostavljeni novi žigovi. Članovi Komisije sudjelovali su

na radionicama izrade plana upravljanja zaštićenim područjima te na radionici radne skupine »Putovi« Erasmus+ projekta »EUMA – Unapređenje dobrog upravljanja penjanjem i planinarenjem u Europi«, u izradi europskoga mrežnog portala o planinarskim putovima, u izradi »Priručnika o signalizaciji na planinarskim putovima u Europi« u izdanju EUMA-e i ERA-e te u pripremi projekta održavanja, uređenja i opremanja planinarske infrastrukture iz sredstava Ministarstva turizma i sporta. Održana su četiri tečaja za markaciste, koje je uspješno završilo ukupno 140 polaznika. Uz tečaje za markaciste održani su i sastanci s predstavnicima planinarskih udruga i ostalih zainteresiranih za korištenje i održavanje planinarskih putova. Na poslovima prikupljanja i obrade GNSS tragova surađivalo se s HGSS-om, OpenStreetMap (OSM) zajednicom i kartografskom tvrtkom GeoJunxion.

Komisija za planinarske objekte provela je natječaj za sufinanciranje obnove, održavanja i izgradnje planinarskih objekata. Sredstva za te namjene osiguravaju se od prihoda od članskih markica HPS-a, a potpora se koristi za neposrednu nabavu građevinskog i drugog materijala. Iz sredstava HPS-a na taj je način u ukupnom iznosu od 199.968,34 kuna sufinancirana u 2022. nabavka materijala za 20 planinarskih objekata prema zaprimljenim prijedlozima i projektnoj dokumentaciji planinarskih udruga koje njima upravljaju – za domove Omanovac, Brezovac, Boris Farkaš u Sekulićima, Bijele stijene u Tuku, Umberto Girometta na Mosoru, Careva kuća na Begovači, Žitnica na Japetiću, Mrkvište, Krndija u Londžici, Cesargrad, Velobrdski ledari u Velikom Brdu, Viljevo na Dilju, »Anka Komadina« u Viništu, Korita na Ćićariji, Grohot na Medvednici te Ratkovo sklonište i skloništa Skorpovac i Ždrilo na Velebitu. Radi osiguranja održivoga, zakonitoga i transparentnog poslovanja i upravljanja planinarskim domom »Miroslav Hirtz« u Jablancu, provedena su dva javna poziva za iskaz zainteresiranosti za upravljanje objektom. Pošto je jednoglasnom odlukom Izvršnog odbora HPS-a upravljanje ponovno bilo povjereno dugogodišnjem upravljaču iz Varaždina, on je odbio ugovor i izjasnio se da nije u mogućnosti dalje upravljati planinarskim domom te je potom proveden drugi javni poziv i izvršen prijenos upravljanja na novog upravljača.

Na temelju analize »Status, izazovi i perspektive upravljanja planinarskim domovima, kućama i skloništima u hrvatskim planinama« pripremljen je i donesen »Operativni program upravljanja planinarskom infrastrukturom«, kojim su sažeto utvrđeni ciljevi, načela, aktivnosti, uvjeti, kriteriji i prioriteti koji se primjenjuju pri upravljanju planinarskom infrastrukturom. Velik je angažman u 2022. uložen također i u savjetovanje i pomoć u vezi s izradom projektne dokumentacije za obnovu planinarske infrastrukture u zaštićenim područjima. Održano je više sastanaka s upravama zaštićenih područja, DHMZ-om i projektantima obnove planinarskih domova Zavižan, Schlosserov dom (Risnjak), Snježnik i Žitnica (Japetić). Temeljem ugovora s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i HGSS-om provodi se projekt uređenja i opremanja 15 planinarskih skloništa na području Velebita, Dinare i Biokova. U izradi je sklonište inovativnog dizajna, koje će biti postavljeno na području Kremenjaka na Učki. Podaci o planinarskim objektima u računalnoj bazi podataka HPS-a, na web-stranici HPS-a i u planinarskim aplikacijama za mobilne uređaje ažurirani su prema dojavama upravljača koji su se odazvali pozivu Komisije da dostave podatke. Komisija je redovito davala pojašnjenja te odgovarala na raznovrsna pitanja upravljača i domaćina o poslovanju i upravljanju planinarskim objektima.

Komisija za vodiče osposobljavala je i poticala vodiče da vode izlete za koje su stručno osposobljeni te da se educiraju i pridonose sigurnosti i kvaliteti organiziranih izleta. Stanice vodiča organizirale su i provodile vježbe prema svojim mogućnostima i ovisno o zainteresiranosti članstva. Na kraju 2022. u Vodičkoj službi HPS-a djeluje 835 licenciranih vodiča i 290 pripravnika, odnosno ukupno je 1125 educiranih članova s važećom licencom. Održana su tri sastanka Komisije, a operativni rad Komisije bio je organiziran putem Izvršnog odbora Komisije, koji je imao četiri sjednice, četiriju potkomisija te Radne skupine za osobe s invaliditetom.

Tijekom godine održano je šest tečaja, na kojima su sudjelovala ukupno 184 polaznika. Održano je pet ispita za vodiče A standarda, na koje je pristupilo 89 pripravnika, a ispit je uspješno položilo i naziv vodiča steklo ukupno 70 članova. Održan je i ispit B standarda, koji je položilo šest vodiča. U tečajima i ispitima u 2022. sudjelovalo je 26 instruktora i 10 asistenata, koji su u tim akcijama proveli ukupno 227 dana. Instruktori i asistenti dodatno su sudjelovali na internim edukacijama (instruktorskim seminarima, instruktorskim

konzultacijama, seminarima za voditelje i ostalim edukacijama). Održan je Seminar za nastavno osoblje, na kojem su nositelji instruktorskih i asistentskih licenci raspravljali o standardizaciji provođenja vježbi, nastavnim temama na tečajevima i poboljšanjima u provođenju tečaja. Raspravljani su i ispitni kriteriji i metode provođenja ispita. Od UIAA-a je pribavljena akreditacija za A, B i C standarde za predstojeće petogodišnje razdoblje.

Komisija je priredila i provela raspravu o Pravilniku Komisije za vodiče te je Pravilnik usvojen odlukom Skupštine HPS-a. Također je pripremljen, raspravljen i usvojen dokument »Postupak licenciranja vodiča HPS-a«. Reaktiviran je i osnažen rad u Radnoj skupini za osobe s invaliditetom, koja je poduzela više pohoda osoba s invaliditetom te brojne promotivne aktivnosti. Zajedno s pet planinarskih saveza iz zemalja u okruženju prijavljen je međunarodni Erasmus+ projekt za jačanje planinarskog rada s osobama s invaliditetom. U studenom je na Omanovcu održan Zbor vodiča, na kojem je sudjelovalo više od 140 vodiča. Nabavljena je veća količina opreme za provođenje tečaja i ispita.

Komisija za speleologiju koordinirala je u 2022. rad 21 speleološkog odsjeka i udruga članica, koje su imale 588 članova, od čega 28 instruktora speleologije, 87 speleologa, 442 speleološka pripravnika i 31 speleološkog suradnika. Rad je koordiniran putem redovnih sjednica Izvršnog odbora i godišnje skupštine Komisije. Radi provođenja istraživanja, monitoringa i školovanja u speleološkim objektima na području Hrvatske, HPS je kao nositelj za sve članice Komisije koje su uključene u statusu izvođača, od ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša pribavio sva potrebna dopuštenja. Tijekom 2022. ukupno je provedeno 550 speleoloških istraživanja i monitoringa, pri čemu je istraženo više od 6700 metara dubine i više od 19 kilometara duljine.

Od važnijih speleoloških rezultata u 2022. treba izdvojiti istraživanja u Jamskom sustavu Crnopac, u okviru kojih je novoistraženo 3,5 km kanala. Duljina sustava sada iznosi gotovo 59 km, a dubina je 828 metara. U jami Duša dosegnuta je duljina od 2,7 km. Budući da je ta jama samo desetak metara tlocrtno udaljena od jamskog sustava Crnopac, izgledna je mogućnost spajanja tih dvaju speleoloških objekata. Na ekspediciji u jami Nedam na sjevernom Velebitu dosegnuta je nova dubina od 1335 m, čime je to postala druga najdublja poznata jama u Hrvatskoj te 27. najdublja na svijetu. U jami su provedena zahtjevna speleoronilačka istraživanja. Na speleološkoj ekspediciji kod izvora Cetine nastavljena su istraživanja u Rudelića špilji, Kotluši i Gornjoj Tutićevoj špilji. U ekspediciji na području srednjeg Velebita istraženo je 33 jama, među kojima je najveći rezultat jama Crnopolis, duboka 210 metara, s perspektivom za još veću dubinu. U ekspediciji na Sniježnici istraženo je i topografski snimljeno 28 novih speleoloških objekata.

Aktivno se sudjelovalo u ekološkoj speleološkoj inicijativi Čisto podzemlje, a prikupljene informacije o onečišćenim speleološkim objektima u Hrvatskoj dostupne su na Bioportalu. U organiziranim su akcijama čišćenja iz 17 jama izvučena 63 kubična metra otpada. Komisija je aktivno sudjelovala i u izradi Katastra speleoloških objekata, koju provodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (sada je u Katastru ukupno 4991 speleološki objekt, uključujući 4122 unesena prema rezultatima provedenih istraživanja, 439 na provjeri i 430 unesenih prema podacima iz literature). Redovito su se ažurirale web-stranice i u Hrvatskom planinaru objavljivale obavijesti o važnijim akcijama. Trideseta obljetnica pogibije Ozrena Lukića obilježena je izložbom, serijom predavanja, postavljanjem spomen ploče na Hrvatskom geološkom institutu te pohodom na Velebit.

Speleolozi se educiraju na speleološkim školama, seminarima i skupovima. U 2022. bilo je za školovanje licencirano ukupno 290 članova. Provedeno je ukupno devet škola, na kojima je 88 polaznika steklo naziv »speleološki pripravnik«. Polaganjem ispita dvoje članova steklo je naziv »speleolog«, a dvoje naziv »instruktor speleologije«. Održani su stručni seminari o zaštiti prirode i speleoloških objekata, o digitalnom topografskom snimanju speleoloških objekata, o tehnikama speleospašavanja i o znanstvenim istraživanjima u speleološkim objektima. Organiziran je također i okrugli stol o geobaštini, georaznolikosti i speleološkim objektima. Skup speleologa Hrvatske, s brojnim predavanjima i radionicama, održan je u Samoboru, a trajao je tri dana. Rezultati speleoloških istraživanja predstavljeni su na 18. Speleološkom kongresu UIS-a u Francuskoj.

Komisija za alpinizam održala je dva sastanka te izabrala novo vodstvo. Komisija je pružala potporu klubovima i odsjecima koji su organizirali ljetne i zimske alpinističke škole u skladu s programima HPS-a. U Paklenici je održan seminar i ispit za voditelje ljetne alpinističke škole, a na Okiću ispit za stručni naziv »alpinist«. Članovi Komisije prisustvovali su slovenskom ispitu za alpiniste te je dogovorena daljnja suradnja s Komisijom za alpinizam PZS-a. Sudjelovalo se također na državnom natjecanju u dry toolingu u Sloveniji, UIAA lednopenjačkom kampu u Francuskoj te na natjecanjima europskoga kupa u lednom penjanju u Češkoj. Održani su minikamp na Kozjaku i ljetni alpinistički kamp »Moje prve Alpe« u Sloveniji. Pet naših članica sudjelovalo je na RHM međunarodnom kampu alpinistica i penjačica u Gozd Martuljku u Sloveniji. U listopadu je održan 12. Memorijalni alpinistički logor Glavno da se klajmba na Biokovu, uz sudjelovanje gosta predavača Paola Pezzolata i izložbu slika akademske slikarice Jelene Martinović u povodu 15. obljetnice Prve hrvatske ženske alpinističke ekspedicije Cho Oyu 2007. Sudjelovalo se također i na radionici i natjecanju u dry toolingu »Dry Ice Gmajna 2022«; tri su se člana natjecala u kategorijama lead i speed, a u natjecanju u navezama imali smo šest predstavnika. Nakon provedenih škola i ispita alpinistička je zajednica proširena za dva alpinista, 11 voditelja ljetne alpinističke škole i 48 mlađih alpinista pripravnika.

Komisija za planinarsko skijanje održala je jednu sjednicu. Posebna pozornost u radu Komisije posvećuje se usavršavanju i uvježbavanju tehnika vezanih uz sigurnost pri planinarskom skijanju. Početkom 2022. održana je u Austriji škola planinarskog skijanja, a krajem godine započele su pripreme i prijave za sljedeću školu planinarskog skijanja.

Komisija za školovanje pružala je planinarskim udrugama potporu u organiziranju i provođenju škola prema Pravilniku o školovanju u HPS-u i programima odgovarajućih vrsta škola. Komisija se redovito skrbila o registriranju i verificiranju dječjih, općih i viših planinarskih škola koje ispunjavaju uvjete. Za registraciju i verifikaciju svih vrsta škola koristi se računalni program koji uz statističke i druge pokazatelje omogućuje poimenično izdavanje i evidentiranje diploma HPS-a za polaznike koji su uspješno završili škole ili položili ispite. Na taj su način u 2022. u Savezu registrirane 132 razne škole a za njihove polaznike izdano je 2800 diploma. Za opće planinarske škole izdano je 1815 diploma, a za polaznike dječjih planinarskih škola 328 diploma. Uz njih je poslano 628 diploma za polaznike specijalističkih škola (alpinizam, speleologija, vodiči, markacisti, čuvari planinske prirode). Zanimanje članova za pohađanje škola bilo je i znatno veće, što svjedoči o zainteresiranosti za stjecanje znanja i vještina na školama i tečajima koji se provode prema programima HPS-a, kao i o kvaliteti programa i razvijenoj svijesti članstva o važnosti sigurnoga kretanja i boravka u planinama. Radi podizanja razine općih planinarskih škola u HPS-u, organiziran je i izveden stručni seminar za voditelje planinarskih škola te objavljen Metodički priručnik za voditelje i izvoditelje planinarskih škola.

Komisija za promidžbu i izdavačku djelatnost. Zahvaljujući preglednoj organizaciji velike količine praktičnih podataka, sadržaje na našim mrežnim stranicama koristi mnogo članova i drugih zainteresiranih za planiranje izleta, edukaciju i dobivanje obavijesti o akcijama HPS-a. Na stranici se redovito objavljuju novosti iz rada HPS-a te dopunjavaju i ažuriraju stranice s podacima. Na webu su također dostupni ažurni popisi udruga, planinarskih kuća, instruktora, vodiča, markacista, obilaznika HPO-a i dobitnika priznanja, a posebno je praktična Interaktivna planinarska karta Hrvatske. Web-stranica Saveza www.hps.hr sadrži ukupno oko 50.000 stranica raznih obavijesti, zaključaka, zapisnika, bilješki, dokumenata i raznih drugih sadržaja, razvrstanih u gotovo 200 rubrika i podrubrika, te nekoliko stotina dosad objavljenih obavijesti, što je čini najcjelovitijim planinarskim internetskim sadržajem u Hrvatskoj.

Komisija se također skrbila o funkcioniranju mrežne aplikacije za evidenciju članstva u planinarskim udrugama. Od početka uporabe do sada zainteresiranost za rad u aplikaciji pokazalo je 60 planinarskih udruga. Facebook stranica funkcionirala je redovito i na njoj su se prenosile važne informacije vezane uz HPS i planinarenje općenito. Web HPS-a bio je potpuno funkcionalan i predstavljao je glavni prozor HPS-a u svijet. Tijekom ove godine nastavljen je rad na poboljšanju web-stranica (u pripremi je novi izgled web-trgovine). Objave na stranicama su učestale. Svim planinarskim društvima koja imaju prijavljene akcije u Kalendaru akcija šalju se ponude za objavom pohoda 15 dana prije pohoda te ponuda za objavom izvještaja nakon pohoda. Većina je društava prihvatila tu inicijativu te aktivno sudjeluje u formiranju objava. Časopis Hrvatski

planinar redovito se objavljuje u tiskanom obliku i na internetu, gdje postoji kvalitetan pretraživač i digitalni arhiv tiskanih brojeva. Zidni kalendar za 2023. tiskan je u povećanoj nakladi. Za potrebe kalendara i objave izrađen je i objavljen kalendar akcija za sljedeću godinu. Radi se redovan dotisak pojedinih izdanja (Planinarski udžbenik, Hrvatska planinarska obilaznica). Komisija je pomagala i planinarskim udrugama u pripremi njihovih izdanja. Članovi Komisije i dužnosnici HPS-a redovito su sudjelovali u televizijskim i radijskim emisijama u kojima se govorilo o planinarstvu, a također su surađivali s elektroničkim i novinskim medijima u pripremi tema vezanih uz planine i planinarstvo.

Komisija za zaštitu prirode održala je tijekom godine tri sastanka, a kontinuirano se radilo na podizanju svijesti planinara i opće javnosti o pitanjima zaštite okoliša. Članovi Komisije, u suradnji s drugim dužnosnicima HPS-a, intenzivno su komunicirali i surađivali s ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, ustanovama koje upravljaju zaštićenim planinskim područjima i drugim organizacijama koje se skrbe o zaštiti okoliša. U suradnji s Javnom ustanovom Park prirode Žumberak – Samoborsko gorje organiziran je i proveden tečaj za čuvare planinske prirode, a prigodom Međunarodnog dana planina 11. prosinca svečano su uručene diplome za čuvare planinske prirode. Komisija se osobito angažirala u zaštiti područja Tulovih greda na Velebitu i područja Ivanščice upozoravajući na neprihvatljivost inicijativa za uspostavu kamenoloma na tim mjestima. Sudjelovalo se također i u izradi planova upravljanja planinskim nacionalnim parkovima, parkovima prirode i drugim zaštićenim područjima. Članovi Komisije redovito su upozoravali i na učestalu pojavu vožnje motociklima i quadovima po planinarskim putovima, čime se oštećuju ti putovi, stvara buka te ugrožavaju oni kojima su ti putovi namijenjeni, a što je posebno neprihvatljivo u zaštićenim planinskim područjima. Komisija je također rješavala više pojedinačnih slučajeva devastacije planinske prirode te upućivala udruge i pojedince na pravilno postupanje u cilju zaštite prirode.

Komisija za povijest planinarstva kontinuirano se bavi prikupljanjem i obradom vrijednih, starih, planinarskih predmeta, literature i arhivske građe. Tijekom godine dovršeno je sortiranje, organiziranje i evidentiranje arhivske građe u sjedištu HPS-a. Zahvaljujući provedenoj inventarizaciji, cjelokupna arhivska građa o razvoju planinarstva sada je lako pretraživa i dostupnija svim zainteresiranim udrugama i pojedincima.

Komisija za priznanja održala je tijekom godine sedam sastanaka i obradila svih 76 pristiglih zahtjeva iz 17 planinarskih udruga. Za prijedloge koji su udovoljavali uvjetima iz Pravilnika o dodjeli priznanja dodijeljene su dvije plakete, 12 zlatnih, 14 srebrnih i 48 brončanih znakova HPS-a. Tijekom 2022. Komisija je zaprimila i obradila znatno manji broj zahtjeva nego prethodnih godina, najvjerojatnije zbog okolnosti pandemije koronavirusa. Komisija je tijekom godine započela s digitalizacijom obrazaca za dodjelu priznanja pohranjenih u arhivu HPS-a.

Komisija za statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost. Tijekom godine izabrana je i imenovana nova pročelnica komisije. Prema potrebi i postupajući u povodu zaprimljenih zahtjeva, Komisija je pregledavala i davala mišljenja i pravna tumačenja o ugovorima, pravilnicima i statutima naših članica te drugim dokumentima upućenima Uredu HPS-a, komisijama Saveza, Izvršnom odboru i Skupštini HPS-a. Komisija je bila osobito angažirana u pripremi pravilnika i ugovora HPS-a.

Hrvatska gorska služba spašavanja. HGSS i njegovih 25 stanica članice su našeg Saveza, a u HGSS-u djeluje gotovo tisuću članova HPS-a. Služba ima vrlo visoko društveno uvažavanje i nezamjenjivo mjesto u sustavu nacionalne sigurnosti. Uz to što obavljaju izrazito humanu djelatnost spašavanja unesrećenih na najraznovrsnijim terenima, gdje se mogu učinkovito koristiti spašavateljska oprema, tehnika i iskustvo gorskog spašavanja, članovi HGSS-a izravno pridonose radu naše planinarske udruge stalnim sudjelovanjem u edukaciji članova HPS-a, radom u osnovnim planinarskim udrugama i na druge načine. Uz redovnu djelatnost spašavanja i zbrinjavanja unesrećenih, u protekloj se godini HGSS osobito angažirao na uređenju i opremanju planinarskih skloništa ključnih za sigurnost boravka u našim planinama, a to će nastaviti činiti i dalje.

Zaključak. Rezultati naših stručnih djelatnosti u 2022. opisani su detaljnije u izvješćima što su ih komisije dostavile Uredu HPS-a, a u ovom pregledu preneseni su samo njihovi skraćeni sažetci. Postignuća navedena

u ovom izvješću daju čvrsto uporište za ukupnu ocjenu da je HPS uspješno ispunjavao svoje ciljeve i zadaće te ostvario mnogo vrijednih rezultata na svim poljima svojega djelovanja. Sve to proizlazi ne samo iz dobre organiziranosti Saveza, već ponajprije iz angažiranja velikog broja članova koji kontinuirano i nesebično daju svoj doprinos organiziranom hrvatskom planinarstvu, na korist i zadovoljstvo svih onih koji vole planine i planinarenje.

Svim tijelima, dužnosnicima, pročelnicima i članovima komisija, zaposlenicima HPS-a, suradnicima te planinarskim udrugama, njihovim vodstvima i svim planinarima u HPS-u zahvaljujemo na njihovom djelovanju u planinama i u podzemnom svijetu te na zalaganju u protekloj godini.

Predsjednik Hrvatskog planinarskog saveza

Darko Berljak